AV-fistel: hoe draag ik er zorg voor?

azdelta

Uw ziekenhuis.

Beste patiënt

Door een sterk verminderde nierfunctie is het nodig om binnenkort een nierfunctievervangende therapie op te starten of is dit ondertussen al opgestart.
Om te kunnen dialyseren, is een goede toegangsweg tot de bloedbaan nodig. De arts kan hiervoor een arterioveneuze fistel laten aanleggen of een dialysekatheter laten plaatsen. De arterioveneuze fistel of AV-fistel wordt in deze brochure verder besproken.
Hebt u nood aan bijkomende informatie, aarzel dan niet om contact op te nemen met de dienst hemodialyse. U vindt de contactgegevens op de achterkant van deze brochure.

De dienst nierziekten

1 Omschrijving

Een arterioveneuze fistel is een onderhuids aangelegde verbinding tussen een slagader en een ader. Door deze verbinding ontstaat er een sterkere bloedstroom door de ader, waardoor deze een grotere diameter en dikkere wand krijgt en op die manier over een goede aan - en afvoer beschikt, nodig om doeltreffend te dialyseren.

Er bestaan 2 soorten AV-fistels:

- Een fistel wordt gemaakt met de eigen bloedvaten.

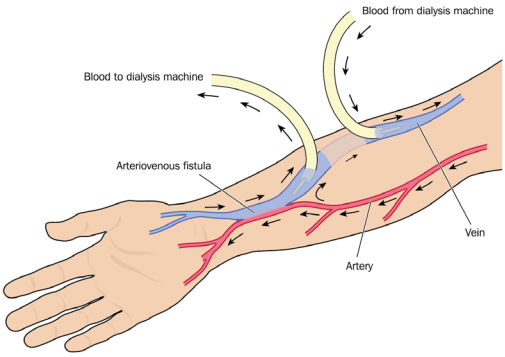

Afbeelding AV-fistel

- De goretexprothese of graft bestaat uit kunststof en biedt een alternatief als de eigen bloedvaten niet geschikt zijn om een fistel aan te leggen.

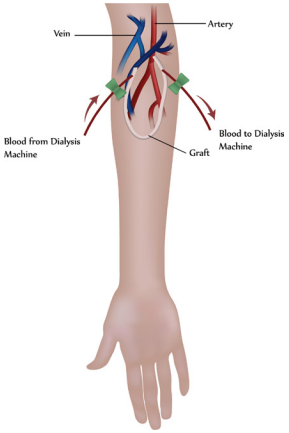

Afbeelding AV-graft

2 Plaatsing van de fistel

AV-fistels worden aangelegd bij patiënten die langdurig dialyse zullen krijgen. Tenzij de fistel tijdig op voorhand werd aangelegd, gebeuren de eerste behandelingen via een dialysekatheter, in afwachting van het aanleggen en laten ontwikkelen van de fistel.

Het aanleggen van een fistel gebeurt via een ingreep in de operatiezaal, meestal onder algemene anesthesie. Om hinder van de fistel na genezing te beperken, wordt hij bij voorkeur aangelegd ter hoogte van de pols of elleboog van de niet-dominante arm (links voor rechtshandigen en rechts voor linkshandigen). De ingreep duurt ongeveer een uur maar u moet wel in het ziekenhuis blijven tot de volgende dag.

De arm is de eerste dagen na de operatie vaak wat gezwollen en gevoelig en er kan een blauwe verkleuring (onderhuidse bloeding) optreden die meestal spontaan verdwijnt na 1 tot 4 weken.

Na een zestal weken is de fistel meestal voldoende ontwikkeld en kan hij aangeprikt worden om te dialyseren.

3 Fistelzorg

Als patiënt dient u de fistelarm voortaan zoveel mogelijk te ontzien en nauwlettend een aantal voorzorgsmaatregelen na te leven.

Wat mag en mag niet?

NOOIT uw bloeddruk laten nemen aan de fistelarm.
NOOIT de AV-fistel laten gebruiken voor bloedafnames, tenzij op de dialyseafdeling zelf.
NOOIT spannende kledij dragen over de AV-fistel. Let op met uurwerk of knelbanden!
NOOIT krabben ter hoogte van de aanprikplaatsen.
NOOIT de aanprikplaatsen aanraken net voor het plaatsen of net na het verwijderen van de dialysenaalden.
NOOIT een zakdoek bewaren onder de mouw van een fistelarm (infectiegevaar).

ALTIJD de klevers op de aanprikplaatsen van vorige dialyse verwijderen, ten laatste de volgende dag, en altijd de fistelarm wassen voor de dialysebehandeling.
ALTIJD aangepaste kledij dragen tijdens de dialyse (korte mouwen of brede mouwen die gemakkelijk kunnen opgevouwen worden zonder de fistel af te klemmen).
ALTIJD de aanprikplaatsen zuiver houden en bij vuil werk afdekken (bv. tuinwerken).
ALTIJD bij pijn, zwelling, roodheid, etter of koorts (meer dan 37.5°C), de dialyse opbellen.
ALTIJD de dialyse verwittigen wanneer de AV-fistel niet meer trilt of ruist.
ALTIJD bij bloeding van een aanprikplaats van de fistel (na dialyse), met een steriel compres de punctieplaatsen afduwen gedurende 10 minuten. Nadien een verband of pleister aanbrengen.

4 Dagelijkse controle van de fistel

De doorstroming van de fistel dient dagelijks gecontroleerd te worden. Dit is belangrijk om tijdig te kunnen ingrijpen als er zich problemen voordoen. We geven u alvast enkele richtlijnen voor de controle.

De fistel beluisteren

Houd de fistel tegen uw oor en luister naar het ruisen ervan. Door dit regelmatig te doen leert u het normale fistelgeluid kennen en zult u eventuele veranderingen ook herkennen. Mogelijke veranderingen zijn: een zachter geluid, een hoger geluid of geen geluid.

De fistel aftasten

Leg uw vingers op uw fistel en voel de trillingen; let op gewijzigde of niet voelbare trilling en een verhoogd gevoel van warmte ter hoogte van de fistel in vergelijking met anders.

De fistel bekijken

Volgende veranderingen kunnen op een probleem wijzen: verkleuring van de huid, vingers die gevoelloos, koud en/of blauw worden, een huid die wondjes of onregelmatigheden vertoont.

Als u één of meer van deze veranderingen opmerkt is het van groot belang onmiddellijk contact op te nemen met de dialyse afdeling. Door een tijdige interventie kunnen verwikkelingen vermeden worden en kan de fistel vaak behouden worden.

5 Douchen en baden

Na plaatsing van een AV-fistel is het nemen van een douche of bad toegelaten vanaf het moment dat de wonde van de ingreep volledig genezen is. Wie na een dialyse onmiddellijk wil douchen of baden vraagt aan de verpleegkundige om een waterdicht verband over de wonde te kleven.

6 Complicaties

Na elke dialyse blijft de plaats waar de fistel werd aangeprikt enige tijd gevoelig voor een mogelijke nabloeding. Daarom is het belangrijk dat u na het verwijderen van de naalden ongeveer 15 tot 20 minuten de prikplaatsen afduwt met een steriel compres. Als er zich na het verlaten van het ziekenhuis nog een bloeding voordoet, moet u onmiddellijk duwen op de prikplaatsen tot de bloeding stopt, bij voorkeur met een steriel compres. Als dit na 15 tot 20 minuten nog niet gestopt is, neem dan contact op met de dialyseafdeling.

Er kunnen zich ter hoogte van de fistel ook onderhuidse bloeduitstortingen voordoen:

- tijdens of na het aanleggen van de fistel
- door moeilijkheden bij het aanprikken van de fistel
- door een slag of stoot op de arm
- als gevolg van het afdrukken van de prikgaatjes
- onderhuids nabloeden
- als neveneffect van het gebruik van bloedverdunnende geneesmiddelen.

Bij een groter wordende bloeduitstorting, pijnklachten en toenemende zwelling moet u contact opnemen met de dialyseafdeling.

Contact

Dispatch dialyse
t 051 23 38 98
e dialysermt@azdelta.be

Van maandag tot en met zaterdag kunt u tussen 7 uur en 18.30 uur rechtstreeks bellen naar de dialysezaal
Roeselare
t 051 23 38 98
Menen
t 056 52 23 75
Tielt
t 051 42 55 77
Torhout
t 050 23 25 91
Veurne
t 051 33 38 20

Buiten deze uren belt u de wachtdienst van hemodialyse via het algemeen nummer van AZ Delta
t 051 23 71 11

www.azdelta.be

Bron: dienst nierziekten

Artsen

Dr Gert De Schoenmakere
Dr Bart Maes
Dr Thomas Malfait
Dr Hans Schepkens
Dr An Vanacker
Dr Ignace Vandewiele

AZ Delta Deltalaan 1, 8800 Roeselare **t** 051 23 71 11 **e** info@azdelta.be **w** www.azdelta.be
0520 5440-NL **Deze brochure is laatst aangepast op 15/03/2022**